

Ключевые слова: местный орган исполнительной власти, областной отдел культуры, спорта и туризма, областной отдел туризма, уездный отдел культуры и информатики, государственный служащий по социально-культурным проблемам.

Резюме

Chan T. B. Система місцевих органів виконавчої влади В'єтнаму в сфері туризму.

Стаття присвячена характеристиці системи місцевих органів виконавчої влади, що здійснюють управління туризмом у В'єтнамі, та обґрунтуванню пропозицій щодо її вдосконалення. У В'єтнамі на місцевому рівні державне управління сферою туризму здійснюють: відділ культури, спорту і туризму обласного народного комітету; відділ культури і інформатики повітового народного комітету; державний службовець з соціально-культурних проблем сільського народного комітету. Пропонується розширити коло завдань і повноважень в сфері туризму зі збільшенням кадрового складу тих місцевих органів влади В'єтнаму, які здійснюють управління більш перспективними областями для розвитку туризму, а також створити обласний відділ з туризму і обласний відділ культури і спорту не тільки в Ханой, Хошиміні, Хайфоні, Дананзі і провінції Куангнінь, а й в інших областях, що мають значні туристичні ресурси.

Ключові слова: місцевий орган виконавчої влади, обласний відділ культури, спорту і туризму, обласний відділ туризму, повітовий відділ культури і інформатики, державний службовець із соціально-культурних проблем.

Summary

Chan T. The system of local executive bodies of Vietnam tourism.

The article is devoted to the system of local authorities engaged in management of tourism in Vietnam, and the justification of the proposals for improvement. In Vietnam, the local public administration sphere of tourism carried out by: Department of Culture, Sports and Tourism of the Regional People's Committee; Department of Culture and Information Science of the district People's Committee; a civil servant on the social and cultural problems of the rural people's committee. It is proposed to extend the range of tasks in the sphere of tourism authority to increase the staff of the local Vietnamese authorities, who manage more promising areas for tourism development, and to create the regional department of tourism and the regional department of culture and sport, not only in Hanoi, Ho Chi Minh City, Hai Phong, Da Nang and Quang Ninh province, but also in other areas with significant tourism resources.

Key words: local executive authority, the Regional Department of Culture, Sports and Tourism, the regional tourism department, the county Department of Culture and Information Science, a civil servant on socio-cultural issues.

УДК 347

І. В. ШТОДА

*Ірина Віталіївна Штода, магістр права, юрист
«МСБ Капітал»*

**АНАЛІЗ ВЗАЄМОДІЇ ОРГАНІВ ВЛАДИ ТА ВИМУШЕНО ПЕРЕСЕЛЕНИХ ОСІБ
З ОКУПОВАНИХ ТЕРИТОРІЙ ТА ЗОНИ ПРОВЕДЕННЯ АТО**

У результаті анексії Криму та військового конфлікту на Донбасі значного розвитку набуло явище внутрішньої та зовнішньої вимушеної міграції.

Воєнна агресія на території Донецької та Луганської областей спричинила гуманітарну кризу, подолання якої має стати сьогодні одним із пріоритетів державної соціальної та безпекової політики.

Після анексії Криму та початку бойових дій на території Донецької і Луганської областей до регіонів України, не охоплених конфліктом, вирушили тисячі біженців. У зв'язку з цим виникла необхідність у належних та комплексних заходах для практичної реалізації положень Розділу II Конституції України щодо прав і свобод осіб, які вимушені були покинути свої домівки. Наслідком стало прийняття Закону України від 20 жовтня 2014 р. № 1706-VII «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб».

Проте, незважаючи на всю важливість даної теми, норми національного законодавства у зазначеній сфері містять чимало колізій та прогалин, а тому безперечно потребують вдосконалення. Саме тому неабиякої актуальності набуває дослідження взаємодії органів влади та вимушено переселених осіб з окупованих територій та зони проведення АТО.

Окремі аспекти взаємодії органів влади та вимушено переселених осіб з окупованих територій та зони проведення АТО є об'єктом наукових досліджень. Проте вони мають обмежений характер, і нині все ще залишається багато дискусійних питань. Комплексні дослідження з даного питання відсутні, а отже є необхідність подальшого дослідження та переосмислення.

Метою даної наукової статті є аналіз взаємодії органів влади та вимушено переселених осіб з окупованих територій та зони проведення АТО, дослідження проблемних питань, узагальнення та формування теоретичних положень та практичних висновків, вироблення рекомендацій щодо вдосконалення правового регулювання.

Як відомо, кожен військовий конфлікт супроводжується гуманітарними кризами, появою внутрішньо переміщених осіб (далі – ВПО) та біженців¹. Внутрішньо переміщеною особою, на думку вітчизняного зако-

нодавця, є громадянин України, іноземець або особа без громадянства, яка перебуває на території України на законних підставах та має право на постійне проживання в Україні, яку змусили залишити або покинути своє місце проживання в результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру².

За різними даними, від 1.3 до 1.8 млн громадян були вимушені виїхати з Донецької, Луганської областей та Криму: окуповані території, за оцінками, залишили близько третини жителів. Частина з них обрала для перебування Російську Федерацію, більшість – мирні території України³.

Станом на кінець лютого 2015 р в Україні нараховувалося 1 092 405 внутрішньо переміщених осіб. З них, за приблизними оцінками, 20 000 з Криму та понад 1 070 000 – зі Сходу України. Близько 60 % ВПО – це пенсіонер(к)и, 23.1 % – працездатні особи, 12.8 % – діти та 4.1 % – неповносправні особи⁴.

За інформацією Управління Верховного комісара ООН у справах біженців (УВКБ ООН), за період із серпня 2014 р. по січень 2015 р. кількість ВПО різко зросла – зі 155 800 осіб на 13 серпня 2014 р. до 633 523 на 9 січня 2015 року. Упродовж цього періоду ВПО залишали охоплені конфліктом райони Донецької та Луганської областей через посилення запеклих бойових дій та припинення роботи державних служб. Причинами, що викликають переміщення зі східних областей України, як повідомляють ВПО, є питання безпеки (обстріли, зокрема артилерійські) і (або) гуманітарні наслідки конфлікту (відсутність води, продуктів харчування, ліків). Станом на 9 січня 2015 р. сукупність зареєстрованих ВПО становила 31 % дітей; 19 % ВПО віднесені до категорії «літні люди або особи з інвалідністю»; 66 % дорослих ВПО – жінки⁵.

За даними УВКБ ООН, ВПО, географічно розташовані в районах, близьких до їхніх домівок, зокрема на тих територіях Донецької (90 061) та Луганської (80 123) областей, які перебувають під контролем уряду, як-от Маріуполь, Святогірськ, Красний Лиман і Сватове. Велика кількість ВПО переїхала до першої лінії областей, що оточують Донбас, – Харківської (121 154), Дніпропетровської (68 833), Запорізької (54 726) та інших – Полтавської (21 680), Одеської (21 409), Сумської (12 274), Кіровоградської (9 777), Чернігівської (9 502), а також міста Кисва (39 047) та Київської області (29 418)⁶.

Проблема ВПО не є чимось новим у світовій історії. Навіть за новітніх часів Україна вже стикалася із вимушеною внутрішньою міграцією. Так, зокрема, Чорнобильська катастрофа 1986 р. супроводжувалася переміщенням понад 162 000 осіб із заражених територій. Але й нині в нас не накопичено достатньо досвіду для необхідних у такій ситуації дій: реєстрації ВПО, здійснення міжвідомчої координації, взаємодії з неурядовими та міжнародними організаціями, впровадження програмного підходу до вирішення наявних проблем⁷.

Значну кількість проблем, з якими стикаються ВПО, вони не здатні вирішити самостійно, без допомоги держави. До таких, перш за все, належать: забезпечення житлом, роботою, необхідними речами тривалого користування, соціальним захистом, доступом до соціальної інфраструктури, а також поновлення соціальних та політичних прав⁸. Основою передумовою для більшості цих проблем вважається відсутність єдиної державної стратегії як по окупованих територіях, так і по переселенцях⁹.

На нашу думку, вирішити зазначені проблеми не можливо без належної взаємодії органів влади та вимушено переселених осіб з окупованих територій та зони проведення АТО. При дослідженні даного питання слід розпочинати із законодавчо визначених форм та видів такої взаємодії. У цьому полі вдалося створити нормативну базу, було прийнято профільний закон – Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, від якого потрібно відштовхуватися при виробленні політики щодо ВПО. Розробку політичних рішень та політичних програм, які мають розв'язати проблеми ВПО, закладено в ряді статей цього Закону. Було прийнято також нормативні акти для забезпечення базової матеріальної підтримки внутрішньо переміщених осіб: постанови КМУ № 505 від 1 жовтня 2014 р. та 535 від 1 жовтня 2014 року. Перша передбачає надання щомісячної адресної допомоги ВПО у розмірі 442 гривні для працездатної особи та 884 для непрацездатної особи для покриття витрат на житло та житлово-комунальні послуги. Другою ж було врегульовано використання коштів, що надходять від іноземних донорів.

Нині повноваження у сфері захисту прав внутрішньо переміщених осіб вітчизняним законодавцем надані далеко не єдиному органу державної влади. Але функції вироблення політики покладено на Кабінет Міністрів України.

Так, Кабінет Міністрів України: координує і контролює діяльність органів виконавчої влади щодо вжиття ними необхідних заходів із забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб; забезпечує проведення моніторингу внутрішнього переміщення осіб, спрямовує діяльність органів виконавчої влади на усунення обставин (умов), що сприяли внутрішньому переміщенню осіб, захист прав і свобод внутрішньо переміщених осіб, сприяння поверненню таких осіб до залишеного місця проживання та їх реінтеграції; затверджує комплексні державні цільові програми щодо підтримки та соціальної адаптації внутрішньо переміщених осіб із визначенням джерел та обсягів фінансування, контролює їх виконання; здійснює інші повноваження¹⁰.

Місцеві державні адміністрації в межах своїх повноважень забезпечують: прийом громадян та надання їм безоплатної первинної правової допомоги з питання взяття на облік внутрішньо переміщених осіб; взяття на облік внутрішньо переміщеної особи; надання інформації внутрішньо переміщеним особам про можливі місця і умови для їх тимчасового проживання/перебування з урахуванням пропозицій органів місцевого самоврядування, громадських об'єднань, волонтерських, благодійних організацій, інших юридичних та фізичних осіб, про стан інфраструктури, довілля у таких місцях; надання в разі необхідності внутрішньо переміщеним особам медико-психологічної допомоги; безоплатне харчування відповідно до законодавства

внутрішньо переміщених осіб на період до отримання такими особами статусу безробітних або їх працевлаштування, але не більше одного місяця; надання в тимчасове користування внутрішньо переміщеним особам житлового приміщення або соціального житла, придатного для проживання, за умови оплати зазначеними особами відповідно до законодавства вартості житлово-комунальних послуг; внесення до Єдиної інформаційної бази даних про внутрішньо переміщених осіб структурним підрозділом місцевої державної адміністрації з питань соціального захисту населення відомостей про взяття на облік внутрішньо переміщеної особи, у тому числі місце її фактичного перебування, та про надані такій особі послуги; набуття відповідно до законодавства внутрішньо переміщеними особами за місцем їх фактичного перебування прав на земельну ділянку із земель державної власності тощо¹¹.

Органи місцевого самоврядування в межах своїх повноважень: надають у тимчасове безоплатне користування внутрішньо переміщеним особам з комунальної власності житлові приміщення, придатні для проживання (за умови оплати особою відповідно до законодавства вартості комунальних послуг); вирішують питання щодо набуття відповідно до законодавства внутрішньо переміщеними особами за місцем їх фактичного перебування прав на земельну ділянку із земель комунальної власності; сприяють за клопотанням внутрішньо переміщеної особи у переміщенні її рухомого майна для повернення на залишене місце проживання; забезпечують надання медичної допомоги в комунальних закладах охорони здоров'я з урахуванням відомостей про внутрішньо переміщених осіб, які тимчасово проживають (перебувають) у відповідному населеному пункті; забезпечують влаштування дітей у дошкільні та загальноосвітні навчальні заклади комунальної форми власності тощо¹².

Дослідивши нормативно-правовий аспект, перейдемо до з'ясування практичних проблем у сфері взаємодії органів державної влади та переселених осіб. Протягом 2014 р. держава, громадянське суспільство та населення України зробили чимало для підтримки й захисту ВПО та осіб, що постраждали від бойових дій. Було принципово змінено і доповнено законодавство, прийнято Закони України «Про забезпечення прав і свобод громадян та правовий режим на тимчасово окупованій території України» (від 15 квітня 2014 р.), «Про створення вільної економічної зони «Крим» та про особливості здійснення економічної діяльності на тимчасово окупованій території України» (від 12 серпня 2014 р.) та «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» (від 20 жовтня 2014 р.). Кабінет Міністрів України прийняв низку постанов з різних аспектів допомоги внутрішньо переміщеним особам. Урядом створено Міжвідомчий координаційний штаб з питань, пов'язаних із соціальним забезпеченням громадян України, які переміщуються з тимчасово окупованої території та районів проведення Антитерористичної операції. У кожній області на базі територіальних підрозділів Державної служби України з надзвичайних ситуацій створено регіональні штаби¹³.

Відповідно до рішення РНБОУ від 4 листопада 2014 р. «Про невідкладні заходи щодо стабілізації соціально-економічної ситуації в Донецькій та Луганській областях», введеного в дію Указом Президента України від 14 листопада 2014 р. № 875, 30 січня 2015 р. Кабінетом Міністрів України затверджено Порядок надання гуманітарної та іншої допомоги населенню Донецької та Луганської областей. Він, однак, не роз'яснює, яким чином гуманітарна допомога може бути доставлена на відповідну територію. Запропонований Кабінетом Міністрів механізм щомісячної адресної допомоги внутрішньо переміщеним особам передбачає покриття витрат на проживання у розмірі 884 грн для непрацездатних осіб (пенсіонери, інваліди, діти) на одну особу (члена сім'ї) та для працездатних осіб – 442 грн на одну особу (члена сім'ї), але не більше 2 400 грн на сім'ю, чого недостатньо. Крім того, значна кількість ВПО цим механізмом не охоплені¹⁴.

ВПО стикаються з прямою і непрямю дискримінацією. Суб'єктами прямої дискримінації виступають фізичні та юридичні особи, а непрямі – переважно держава в особі органів влади та їх посадових осіб. Прикладами прямої дискримінації є відмова у прийомі на роботу та наймі житла, що найчастіше має місце щодо ВПО зі сходу України та Криму. Прикладом непрямой дискримінації слугують юридична недосконалість та суттєві розбіжності між законодавчими актами, які замість того, щоб належним чином регулювати питання ВПО, лише погіршують і ускладнюють вимушеним переселенцям життя. Так, у постанові Кабінету Міністрів України від 1 листопада 2014 р. № 509 визначено порядок реєстрації ВПО, видачі довідки про взяття на облік та внесення даних до Єдиної інформаційної бази. Постанова містить механізм видачі довідки про взяття на облік особи, яка переміщується, але органи соціального захисту населення, на які покладено виконання вказаної постанови, відмовляють у реєстрації та видачі довідки деяким ВПО, спираючись на перелік населених пунктів, на території яких здійснювалася антитерористична операція. У результаті цього зазнають дискримінації громадяни, які проживали в населених пунктах, сусідніх із тими, де проходили бойові дії, хоча люди хотіли лише себе захистити і тікали від війни. Такі переліки були затверджені Кабінетом Міністрів України пізніше за порядок реєстрації, що суперечить першочерговому законодавчому акту, яким є Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб», де чітко визначено причини, через які громадяни України полишають місце свого проживання: «у результаті або з метою уникнення негативних наслідків збройного конфлікту, тимчасової окупації, повсюдних проявів насильства, масових порушень прав людини та надзвичайних ситуацій природного чи техногенного характеру»¹⁵.

У липні 2014 р. було створено Державну службу України з питань Автономної Республіки Крим, міста Севастополя та тимчасово переміщених осіб. Але від моменту створення вона так і не запрацювала, не було обрано голову та не розроблено нормативну базу. Відповідною постановою від 22 жовтня 2014 р. його було перейменовано на Державну службу України з питань Автономної Республіки Крим, міста Севастополя. Дана структура знаходиться у прямому підпорядкуванні Кабінету міністрів України, і досі невідомо, чи буде

вона займатися питанням переміщених осіб. Іншим органом, що має працювати з ВПО та відповідає за відновлення інфраструктури, є Державне агентство з відновлення Донбасу. У агентства передбачена функція «сприяння в установленому законодавством порядку соціальному забезпеченню переміщених осіб». На жаль, діяльність даного відомства, яка б відповідала цьому завданню, також не спостерігається.

Наведемо кілька прикладів безпосередньої взаємодії органів влади та ВПО. Приклад 1. За даними ЗМІ, Національна асамблея інвалідів України та Рада громадських організацій людей з інвалідністю та їх родин – вимушених переселенців зі Сходу України 1–3 грудня 2015 р. в м. Києві провели Всеукраїнський Форум «Взаємодія державних і місцевих органів влади, соціальних структур та ГОІ у вирішенні нагальних проблем внутрішньо переміщених осіб з інвалідністю». Програма заходу передбачала обговорення актуальних проблем ВПО з інвалідністю та членів їх родин, надання інформаційної та консультативної допомоги зазначеній категорії осіб, винайдення шляхів співпраці з державними та місцевими органами влади¹⁶. У заході взяли участь Уповноважений Президента України з прав людей з інвалідністю, представники Пенсійного фонду України, Міністерства освіти і науки України, Міністерства охорони здоров'я України, Міністерства соціальної політики України, Фонду соціального захисту інвалідів, Державної служби зайнятості, міжнародних та всеукраїнських громадських та благодійних організацій¹⁷.

Приклад 2. 10 грудня 2014 р. у м. Херсон розпочав роботу Єдиний центр з надання консультативно-роз'яснювальних послуг громадянам України, які перемістилися у Херсонську область з тимчасово окупованої території та районів проведення антитерористичної операції. На урядову телефонну гарячу лінію протягом доби надійшло 1059 звернень, що стосувалися проблемних питань жителів Донецької та Луганської областей. На 441 звернення надано роз'яснення та довідкову інформацію фахівцями Урядового контактного центру, 618 звернень направлено для розгляду та реагування органам виконавчої влади¹⁸.

Приклад 3. Спільно Міністерством соціальної політики України та Stabilization Support Services за підтримки уряду Великої Британії була запроваджена Програма «Посилення участі громадянського суспільства у роботі Міністерства соціальної політики України та процесі національного примирення» (далі – Програма). У рамках програми 29 радників з питань внутрішньо переміщених осіб, обрані шляхом прозорого конкурсу, працюють при Міністерстві соціальної політики України на центральному рівні і на рівні департаментів у Центральній, Східній, Південній і Західній Україні. Із них 27 радників працюють на обласному рівні та у м. Київ, а два – на центральному рівні. Радники разом із Міністерством соціальної політики України та органами місцевої влади займаються вирішенням проблемних питань ВПО у конкретних регіонах. Радники надають інформацію про значну кількість звернень щодо забезпечення ліками та надання гуманітарної допомоги, особливо у віддалених районах¹⁹. Як бачимо, державна влада використовує різноманітні форми та види взаємодії з ВПО в Україні.

Водночас відсутність комплексності у виробленні та впровадженні політики щодо ВПО є кричущою проблемою. Наразі немає інституції, яка б мала спроможність акумулювати всі ресурси для роботи в цьому полі чи, принаймні, координувати таку роботу. В умовах складної фінансової ситуації владі потрібно активізувати роботу над програмами, які не передбачатимуть великих витрат з бюджету, але сприятимуть економічній активності ВПО²⁰. Немає й спільних програм між волонтерськими організаціями та державними установами, що опікуються вимушеними переселенцями²¹.

Якщо проаналізувати інформацію щодо прав переселених осіб, яка міститься на сайтах органів влади, то можна дійти висновків про її деяку недостатність. Згідно з результатами опитування УЦСР 2015 р. обізнаність ВПО щодо програм допомоги є низькою. Про регіональні програми допомоги ВПО знають лише 13,7 % ВПО, серед організацій, які надають допомогу, ВПО найчастіше згадували «Червоний хрест». Лише 11,8 % опитаних переселенців знають про наявність органів самоорганізації ВПО, однак жоден із опитаних не зміг дати чіткої відповіді на питання про те, які проблеми ці організації вирішують. У цьому контексті надзвичайно важливою є співпраця з громадськими організаціями ВПО²².

Найбільш складною є для ВПО житлова проблема. Регіональними штабами спільно з місцевими органами виконавчої влади проводиться пошук приміщень для розміщення громадян, здійснюється їх перевірка на відповідність вимогам щодо тимчасового розміщення людей. Визначено 2261 об'єкт різних форм власності, в яких можливе розміщення 26 488 внутрішньо переміщених осіб²³. Проте цього недостатньо.

Так зокрема, для стимулювання розселення ВПО в сільській місцевості доцільно на державному рівні розглянути питання про виділення необхідних коштів для додаткової підтримки на облаштування переселенців. Також сім'ям, які погодилися на переселення до демографічно депресивних регіонів, слід надавати землю в довгострокову оренду з правом подальшого викупу та допомагати у започаткуванні ведення власного підсобного господарства (надання засобів обробітку землі, насіння тощо)²⁴.

Ми цілком погоджуємося з думкою О. В. Перепелюкової про те, що надання ефективної соціальної підтримки переміщеним і постраждалим особам потребує: узгодження Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» із Законом України «Про соціальні послуги» у спосіб внесення змін до останнього з метою надання ВПО статусу осіб, які опинилися в складних життєвих обставинах, забезпечення їм відповідного комплексу соціальних послуг за місцем нового проживання, зокрема соціального супроводу та психологічної допомоги; внесення змін до Бюджетного Кодексу України: щодо надання дозволу органам місцевого самоврядування призначати грошову допомогу ВПО із власних коштів територіальної громади та порядку звітування про використання коштів; щодо порядку фінансування програм із надання соціальних послуг на основі механізму соціального замовлення та запровадження оплати діяльності неуря-

дових організацій, волонтерських груп та приватних підприємств у сфері надання соціальних послуг ВПО; внесення змін до Податкового Кодексу України, які б уможливили надання податкових пільг приватним, комунальним та державним підприємствам (автоперевізникам, надавачам готельних послуг, постачальникам продуктів харчування та одягу, аптекам, лікувальним закладам тощо), які надають допомогу вимушеним переселенцям; затвердження Порядку функціонування прийомних сімей, дитячих будинків сімейного типу, які переселилися із зони АТО та окупованої території, виплати їм державної соціальної допомоги та грошового забезпечення; надання внутрішньо переміщеним особам соціальних та адміністративних послуг у соціальній сфері за принципом «єдиного вікна»; організації діяльності мобільних соціальних офісів у місцях компактного розселення ВПО²⁵.

Вважаємо цілком обґрунтованою і пропозицію в Кодексі України про адміністративні правопорушення передбачити відповідальність за відмову (ухилення) від реєстрації як ВПО, що надасть органам внутрішніх справ правові засоби впливу на таких осіб, дозволить зменшити кількість не облікованих ВПО²⁶. Територіальним органам Управління Державної міграційної служби та державної служби зайнятості необхідно збільшити пропускну спроможність, коригуючи графіки прийому громадян, перерозподіляючи обов'язки відповідальних держслужбовців та виділяючи додаткову необхідну оргтехніку²⁷.

На основі проведеного SWOT-аналізу науковцями пропонується: максимально спростити бюрократичні процедури щодо ВПО, зокрема, відмовитись від проходження громіздкої процедури визначення їх статусу, встановити для ВПО особливий режим відновлення втрачених чи залишених документів, доведення юридичних фактів у суді; забезпечити доступ ВПО до усіх послуг (соціальних, медичних, освітніх, судового захисту) у місці тимчасового перебування; розподілити повноваження та відповідальності між органами влади (у центрі, на місцях, та по лінії «центральна – місцева влада»); визначити зміст і розмір пакету допомоги (прямої та непрямої); розглянути можливості адресного пільгового кредитування ВПО, залучити до нього комерційні банки; запропонувати прозорі правила взаємодії між волонтерами і благодійниками та державою, залучення цих інституцій до експертизи при підготовці рішень; створити спеціальні фонди (джерелами мають бути місцеві бюджети та благодійні внески), залучити до вирішення проблем ВПО міжнародні організації, зокрема, УВКБ та ООН; активізувати боротьбу з маргіналізацією (одночасно із заходами щодо працевлаштування тимчасово переміщених осіб необхідно активізувати діяльність силових структур для забезпечення належного правопорядку на всій території України. Особливу увагу потрібно звернути на припинення незаконного розповсюдження зброї та боєприпасів із зони АТО, наркотичних засобів).

Вважаємо цілком слушним заходи, запропоновані О. А. Малиновською, яка пропонує:

1. Терміново налагодити облік та реєстрацію ВПО, визначити їхню реальну кількість, склад, місця перебування, нагальні потреби.

2. Забезпечити належне інформування ВПО про можливості надання допомоги за принципом «єдиного вікна», а також єдиного електронного довідкового ресурсу (а не кількох сайтів, як це є сьогодні), об'єднати при цьому зусилля різних відомств.

3. Організувати двоступеневу систему прийому ВПО: мобільні центри на кордоні небезпечних районів, центри тимчасового розміщення в інших регіонах країни.

4. Забезпечити фінансування тимчасового житла, харчування, надання медичних послуг, матеріальної допомоги ВПО з державного бюджету та інших законних джерел.

5. Забезпечити можливості для реалізації прав ВПО із соціального захисту (виплата пенсій, допомог, субсидій тощо).

6. Продовжити розробку нормативної бази щодо врегулювання проблем ВПО з урахуванням Керівних принципів ООН з питання переміщених осіб всередині країни.

7. Застосувати для вирішення проблем ВПО програмний підхід, розробити відповідну Державну програму, зміст якої визначити відповідно до потреб та прав ВПО, забезпечити її виконання необхідними ресурсами.

8. Забезпечити концентрацію необхідних ресурсів та скоординовані дії різних відомств та неурядових організацій. Підвищити з цією метою статус Міжвідомчого координаційного штабу з питань внутрішніх переміщених осіб, створеного в Державній службі з надзвичайних ситуацій. Сформувати такий штаб при Кабінеті Міністрів України на чолі з одним із віце-прем'єрів.

9. При розбудові системи надання допомоги ВПО вивчити і врахувати досвід зарубіжних країн, яким довелося розв'язувати аналогічні проблеми.

10. Залучити до підготовки пропозицій з нормативно-правового врегулювання питань ВПО та розробки Державної програми розв'язання їхніх проблем неурядові організації, експертів, налагодити постійний контакт та обговорення з представниками ВПО.

11. Розробляючи заходи нагального реагування, паралельно відпрацьовувати сценарії пошуків довготривалих рішень, тобто повернення, місцевої інтеграції в місцях перебування або переселення чи облаштування в іншому регіоні країни²⁸.

Викладене вище дозволяє зробити висновок, що чинне національне законодавство щодо взаємодії органів влади та вимушено переселених осіб з окупованих територій та зони проведення АТО містить чимало колізій та прогалин, а тому потребує вдосконалення. Зокрема, вбачається за необхідне законодавчо визначити особливості такої взаємодії шляхом внесення доповнень до Закону України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб». Пропонуємо внести такі доповнення окремою статтею «Взаємодія органів влади та вимушено переселених осіб», в якій чітко визначити її види та форми.

Вказані заходи сприятимуть підвищенню ефективності застосування національних норм щодо взаємодії органів влади та вимушено переселених осіб з окупованих територій та зони проведення АТО та захисту прав і інтересів таких осіб.

Насамкінець, слід зауважити, що правове регулювання взаємодії органів влади та вимушено переселених осіб з окупованих територій та зони проведення АТО потребує подальших наукових досліджень.

¹ Castles S. «Towards a Sociology of Forced Migration and Social Transformation» *Sociology* 37.1 (2003): 13–34.

² Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» 20.10.2014 року // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 1. – Ст. 1.

³ Перепелюкова О. В. Вирішення нагальних проблем внутрішньо переміщених осіб / О. В. Перепелюкова // Вісник Східноукраїнського національного ун-ту ім. В. Даля. – 2015. – № 6. – С. 111.

⁴ Солодько А. Вироблення політики щодо внутрішньо переміщених осіб в Україні / А. Солодько, Т. Доронюк. – К., 2015. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.irf.ua/content/files/dp-2015-7.pdf>

⁵ Управління Верховного комісара ООН у справах біженців: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://unhcr.org.ua/>

⁶ Карта внутрішнього переселення // Управління Верховного комісара ООН у справах біженців: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://unhcr.org.ua/uk/novini/novyny/1232-litsa-peremeshchennye_vnutri-strany

⁷ Солодько А. Вказана праця.

⁸ Перепелюкова О. В. Вказана праця. – С. 111.

⁹ Європейський високопосадовець зверне увагу української влади на проблеми переселенців: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://gurt.org.ua/news/informator/30800/>

¹⁰ Закон України «Про забезпечення прав і свобод внутрішньо переміщених осіб» 20. 10. 2014 року // Відомості Верховної Ради. – 2015. – № 1. – Ст. 1.

¹¹ Там само.

¹² Там само.

¹³ Перепелюкова О. В. Вказана праця. – С. 111.

¹⁴ Там само.

¹⁵ Дискримінація внутрішньо переміщених осіб як одна із детермінант зростання рівня злочинності проти власності: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.akademia.gp.gov.ua/userfiles/file/Academia2016/Akt_schema/2135235.pdf

¹⁶ Всеукраїнський Форум «Взаємодія державних і місцевих органів влади, соціальних структур та ГОІ у вирішенні нагальних проблем внутрішньо переміщених осіб з інвалідністю»: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sos.naiu.org.ua/news/1-3-hrudnya-vseukrajinskyj-forum-vzajemodiya-derzhavnyh-i-mistsevyh-orhaniv-vlady-sotsialnyh-struktur-ta-hoi-u-vyrishenni-nahalnyh-problem-vnutrishno-peremishchenykh-osib-z-invalidnistyu/>

¹⁷ Звіт про діяльність НАГУ в рамках реалізації Благодійної програми «Рятуймо разом!» за 2015 рік: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sos.naiu.org.ua/news/zvit-pro-diyalnist-naiu-v-ramkah-realizatsiyi-blagodijnoyi-programy-ryatujmo-gazom-za-2015-rik/>

¹⁸ Херсонська область: розпочав роботу Єдиний центр допомоги вимушеним переселенцям: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.kmu.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=247809989&cat_id=248446171

¹⁹ Узагальнений звіт по роботі позаштатних радників з питань внутрішньо переміщених осіб Міністерства соціальної політики України за період з 1 по 31 травня 2016 року: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.radnyk.org/uploads/7/6/6/5/76650087/monthlyreport_may_2016.docx__5_.pdf

²⁰ Солодько А. Вказана праця.

²¹ Акіліна О. Окремі аспекти сучасної соціальної політик: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.vidkryti-ochi.org.ua/2015/02/blog-post_16.html

²² Дослідження «Внутрішньо переміщені особи: соціальна та економічна інтеграція в приймаючих громадах» підготовлено в рамках діяльності проекту міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС), який впроваджує Федерація канадських муніципалітетів (ФКМ) за фінансової підтримки Міністерства міжнародних справ Канади. – К., 2016. – 52 с.

²³ Акіліна О. Вказана праця.

²⁴ Дослідження «Внутрішньо переміщені особи: соціальна та економічна інтеграція в приймаючих громадах» підготовлено в рамках діяльності проекту міжнародної технічної допомоги «Партнерство для розвитку міст» (Проект ПРОМІС), який впроваджує Федерація канадських муніципалітетів (ФКМ) за фінансової підтримки Міністерства міжнародних справ Канади. – К., 2016. – 54 с.

²⁵ Перепелюкова О. В. Вказана праця. – С. 112.

²⁶ Дискримінація внутрішньо переміщених осіб як одна із детермінант зростання рівня злочинності проти власності: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.akademia.gp.gov.ua/userfiles/file/Academia2016/Akt_schema/2135235.pdf

²⁷ Макарова О. В. Реінтеграції внутрішньо переміщених осіб до місцевих ринків праці та запровадження активних програм зайнятості / О. В. Макарова // Ринок праці та зайнятості населення. – 2015. – № 1. – С. 8.

²⁸ Малиновська О. А. Шляхи вирішення внутрішньо переміщених осіб: деякі уроки із зарубіжного досвіду: [Електронний ресурс] http://www.niss.gov.ua/content/articles/files/migrac_prob1-a598d.pdf

Резюме

Штода І. В. Аналіз взаємодії органів влади та вимушено переселених осіб з окупованих територій та зони проведення АТО.

У статті дано аналіз взаємодії органів влади та вимушено переселених осіб з окупованих територій та зони проведення АТО. Здійснено правовий аналіз чинних нормативно-правових актів та науково-теоретичних джерел з даного питання. У результаті дослідження, на підставі комплексного, всебічного, наукового аналізу, виявлено ряд проблем теоретичного та практичного характеру та розглянуто комплекс рекомендацій щодо їх вирішення.

Ключові слова: вимушено переселені особи, окуповані території, зона АТО, взаємодія органів влади та переселених осіб, внутрішньо переміщені особи.

Резюме

Штода И. В. Анализ взаимодействия органов власти и вынужденно переселенных лиц с оккупированных территорий и зоны проведения АТО.

В статье дан анализ взаимодействия органов власти и вынужденно переселенных лиц из оккупированных территорий и зоны проведения АТО. Осуществлен правовой анализ действующих нормативно-правовых актов и научно-теоретических источников по данному вопросу. В результате исследования, на основании комплексного, всестороннего, научного анализа, выявлен ряд проблем теоретического и практического характера и рассмотрен комплекс рекомендаций относительно их решения.

Ключевые слова: вынужденно переселенные лица, оккупированные территории, зона АТО, взаимодействие органов власти и переселенных лиц, внутренне перемещенные лица.

Summary

Shtoda I. Analysis of interaction between authorities and internally displaced people from the occupied territories and areas of the ATO zone.

In this article an analysis of cooperation of state power and forcedly transmigrated persons from the occupied territories and zone of realization of ATO is carried out. An analysis of legislative acts and theoretical sources on these questions is realized. As a result of research they educed the problems of theoretical and practical character and the complex of recommendations is considered in relation to their decision.

Key words: the forcedly transmigrated persons, occupied territories, zone of ATO, cooperation of state power and forcedly transmigrated persons, inwardly transmigrated persons.